

Dette hadde skjedd på påskedagen. Et rykte hadde nådd disiplene. Kvinnene på vei fra graven hadde sagt de hadde sett Herren og at han levde. Den samme kvelden, altså oppstandelsesdagen hadde Jesus plutselig stått midt iblant sine disipler og sagt: «Fred være med dere!» De hadde sett sårmerkene etter korsfestelsen, men en av disiplene var ikke til stede.

Prekentekest: Joh 20,24-31

Tomas, en av de tolv, han som ble kalt Tvillingen, var ikke sammen med de andre disiplene da Jesus kom. «Vi har sett Herren», sa de til ham. Men han sa: «Dersom jeg ikke får se naglemerkene i hendene hans og får legge fingeren i dem og stikke hånden i siden hans, kan jeg ikke tro.»

Åtte dager senere var disiplene igjen samlet, og Tomas var sammen med dem. Da kom Jesus mens dørene var lukket. Han sto midt iblant dem og sa: «Fred være med dere.» Så sier han til Tomas: «Kom med fingeren din, se her er hendene mine. Kom med hånden og stikk den i siden min. Og vær ikke vantro, men troende!» «Min Herre og min Gud!» sa Tomas. Jesus sier til ham: «Fordi du har sett meg, tror du. Salige er de som ikke ser, og likevel tror.»

Jesus gjorde også mange andre tegn for øynene på disiplene, tegn som det ikke er skrevet om i denne boken. Men disse er skrevet ned for at dere skal tro at Jesus er Messias, Guds Sønn, og for at dere ved troen skal ha liv i hans navn.

Slik lyder det hellige evangelium.

Å tro på Gud

I denne bibelteksten møter vi Tomas. Han var en av de tolv opprinnelige disiplene til Jesus. Tomas strevde med å tro på det som var veldig usannsynlig. En mann med sunn skepsis, kan vi kanskje si.

Det er sagt at å tro på Gud er greit. Gud er liksom et begrep. Noen tenker kanskje at vi vet ikke så mye om Gud. Gud kan være fjern, Gud kan være nær alt etter som hvordan vi tenker oss at Gud er. Alle har sine forestillinger om Gud. Selv i det mest bortgjemte samfunn på vår klode har de en forestilling om Gud.

Gud kan man forholde seg til kanskje nettopp fordi man overlater så mye til tanken, til fantasien. Man skaper seg en gud i sitt eget hode.

Noen vil også si at dette med Jesus, det er mer brysomt. Jesus er ikke så abstrakt, vi vet mye mer konkret om Jesus. Det er kanskje derfor noen sier det er greit å tro på Gud, men med Jesus blir det så mye vanskeligere. Her dreier det seg om både jomfrufødsel og om å bli levende etter å ha vært død. Her er det kors og lidelse, synd og nåde – bare for å nevne noe.

‘Enhver blir salig i sin tro’, sa en gang en romslig politiker, kong Fredrik av Preussen på 1700-tallet. Men det stemmer jo ikke. Hva vil det si å tro? Tro kan være så mangt, men kristentro er tro på Kristus. Det ligger i ordet. Allerede apostlene sa klart ifra om at hovedkilden til å kjenne Gud er å kjenne Jesus. Filip, en av disiplene

spurte en gang Jesus om han ikke bare kunne vise dem Gud: «Vis oss Far!» underforstått – da ble det lettere å tro.

Men Jesus svarte: «Kjenner du meg ikke, Filip, enda jeg har vært hos dere så lenge? Den som har sett meg, har sett Far. Hvordan kan du da si: 'Vis oss Far'?» Joh 14,9. Med andre ord, Jesus er vår sikreste og beste kilde til å vite noe om Gud fordi han er Gud selv. Han ble da også korsfestet nettopp fordi han sa at han var Guds Sønn, og de som ikke trodde på ham mente han spottet Gud med å utgi seg for å være Gud.

Så skjedde det et mirakel brått og uventet midt i en heller tøff hverdag for disiplene. Jesus var død. Disiplene var redde for å lide samme skjebne som Jesus. En vakker dag påstår samtlige gjenværende disipler over for Tomas at Jesus ikke lenger var død, men levde. All sunn skepsis tilsier at man tror det ikke før man får se det.

Tro eller bevis

Hva betyr hendelsen med Tomas for oss i dag? For mange betyr det ingen ting. Man tenker gjerne ikke over til vanlig at det var troverdige vitneobservasjoner den gang, og at Tomas sammen med de mange andre vitnene gir en god historisk dokumentasjon på at oppstandelsen virkelig fant sted.

Noen spør som Tomas etter bevis. Tomas fikk håndfaste bevis som han kunne godta. Hvilke bevis skulle folk godta i vår tid? Om vi så hadde hatt film og bilder så vet vi mye om at bevis kan forfalskes. Hva skulle man tro på?

De ikke-troende i apostlenes dager opplevde at Jesus gjorde under og tegn. Vi skulle tro de tok det for bevis, men nei, stadig flere bevis måtte til, ikke en gang dødeoppvekkelsen av Lasarus var nok.

Bevisene, eller tegnene som Johannesevangeliet kaller dem, styrket troen til alle som i utgangspunktet trodde. De andre ble gående med en stadig trang til flere håndfaste bevis. De kom aldri til tro den veien.

Naglemerkede hender

Å tro handler vel egentlig om å ta for gitt at noe er sant uten å ha håndfaste bevis. Tomas fikk bevis. Vi må nøye oss med tro. Troen kan også gi oss en form for bevis i form av overbevisning og en opplevelse av at Jesus er nær, at Gud er til stede i våre liv. Men tro handler ikke så mye om å forstå som det handler om tillit til den en tror på.

I vår kirke blir de fleste døpt som barn. Dåp forutsetter tro. Troen har et innhold, men tro handler også om tiltro. Det lille barnet er overgitt i sine foreldres trygge hender fra første stund. Det spør ikke etter bevis for at foreldrene er glad i barnet eller om de har omsorg. Det bare vet at det er slik. Slik er det også med tro på Jesus. Barnet overlates i hender som er enda større og tryggere enn foreldrenes.

Da Jesus møtte disiplene første gang etter oppstandelsen viste han disiplene sine hender. De var merket av nagler som hadde vært kjørt gjennom dem og spikret

ham til korset. Så tenker jeg om disse hendene at nettopp sårmerkene er det som skiller den virkelige Gud fra menneskenes mange forvirrede tanker om hvordan Gud må være. Opp gjennom historien har mange hatt sine tanker om hvordan Gud må være, men det har aldri vært noen som har forestilt seg Gud som den lidende Gud, som den sørgende, som den gråtende Gud.

Så valgte den virkelige Gud å gi seg til kjenne ved å gå inn i lidelsen, ved å gjøre seg til ett med det fortapte og syndige mennesket for å frelse. Han døde som en soning, en stedfortredende død for våre og hele verdens synder. Så gjør han seg til ett med oss i dåpens vann, når vi lever livet i troen, når vi tar imot ham som Frelser og Herre i våre liv, når vi møter ham og han møter oss i den hellige nattverd.

Fred

Jesus hilste sine disipler med fred, shalom. «Fred være med dere», sa han. To ganger sa han det for riktig å understreke ordene. Siden uminnelige tider har jødene sagt sitt shalom. Nå, etter det som skjedde med Jesus er det som ordet har fått en ny og fyldigere klang av fred. Allerede i avskjedstalen, før påskehendelsene, sa Jesus: «Fred etterlater jeg dere, min fred gir jeg dere, ikke den fred som verden gir.» Joh 14,27. Nå etterpå holdt Jesus fram sårmerkene og viste på sin egen kropp hva freden hadde kostet.

Det er nemlig ikke slik at hele verden fra påskedag av har fred med Gud, og at det for kirken kun dreier seg om å opplyse om dette, som om det skulle være slik. Forsoningen er et tilbud fra Guds side. Det lyder en apostolisk formaning om å la seg forsonne. Dåpen og troen er inngangsporten til et liv i forsoning med Gud.

Disiplene fikk høre ordene: «Fred være med dere.» De samme ordene lyder hver gang det er nattverd i kirken. Da møter Jesus sin menighet i brød og vin som er hans kropp og blod. Gjennom dette sakramentet blir hans offer for våre synder til ett med oss. Han og vi hører sammen og forenes. Hans offer er gitt til vår frelse.

Så lever vi i en tid da vi må holde fysisk avstand. Savnet av nærhet er stort, og for enkelte er savnet ekstra tydelig. Så vet vi også at pandemien gir seg og at livet vender tilbake i mer vante former, om det enn tar tid. I vår kirke har vi en ordnet sakramentsforvaltning, dvs. ikke privatisert. Det finnes en kirkelig tradisjon for nøddåp der i prinsippet enhver kan døpe. Vi har ikke en tilsvarende nød-nattverd i våre sammenhenger.

Det betyr at vi kan ta til oss rikelig av det nådemidlet som er tilgjengelig i tider som dette, det er Guds ord gjennom forkynnelsen som her, formidlet gjennom sosiale medier og å ved lese i Bibelen. Så skal vi også se fram til at vi igjen kan samles rundt et felles og nært nattverdbord i kirken. Så går det også an å tilkalle presten med tanke på soknebud. Inntil vi møtes: Fred være med dere!

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.